

มะเร็งหลังโพรงจมูก (Nasopharyngeal cancer)

อ.นพ.ธีรศรณย์ ตรีชัยรัศมี
สาขาวิชารังสีรักษา ภาควิชารังสีวิทยา

เป็นเนื้อร้ายที่เกิดขึ้นบริเวณหลังโพรงจมูกซึ่งเป็นหนึ่งในโรคของมะเร็งส่วนคอที่พบได้บ่อยใน 3 อันดับแรกโดยเฉพาะในแถบเอเชีย รวมถึงประเทศไทย มีอัตราการพบอยู่ประมาณ 20-30 คนต่อประชากร 100000 คน โดยตำแหน่งของมะเร็งหลังโพรงจมูกจะอยู่เหนือบริเวณเพดานอ่อนขึ้นไป

อาการแสดงที่พบได้บ่อยคือ มีก้อนที่คอโตโดยก้อนมักจะไม่เจ็บหรืออักเสบร่วมด้วย เนื่องจากมะเร็งมักจะมีการกระจายมาบริเวณต่อมน้ำเหลืองที่คอ นอกจากนี้อาจมีอาการ ได้ยินเสียงลดลง, หูอื้อ, เลือดกำเดาไหล, ชาบริเวณใบหน้า, มองเห็นภาพซ้อน เป็นต้น

ปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคมะเร็งหลังโพรงจมูก

1. เพศชายจะพบได้บ่อยกว่าเพศหญิง
2. เชื้อชาติโดยมะเร็งชนิดนี้จะพบได้บ่อยในแถบเอเชียมากกว่ายุโรป
3. กินอาหารหมักดอง เช่น แหนม เป็นต้น
4. การติดเชื้อไวรัสชนิด Epstein-Barr virus (EBV)
5. พันธุกรรม
6. การสูบบุหรี่และการดื่มสุรา

การรักษามะเร็งหลังโพรงจมูก

1. การฉายรังสี

เป็นการใช้รังสีเพื่อกำจัดเซลล์มะเร็งซึ่งเป็นวิธีการรักษาหลักของมะเร็งชนิดนี้ เนื่องจากผ่าตัดทำได้ยากและผลข้างเคียงมาก โดยผลลัพธ์การรักษาอยู่ในระดับที่ดีและเป็นวิธีการรักษาที่เป็นมาตรฐานในปัจจุบัน ผู้ป่วยที่ได้รับการฉายรังสีจะต้องมารับการฉายรังสีสัปดาห์ละ 5 วันใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 7 สัปดาห์ โดยใช้เทคนิครังสีแปรความเข้ม (intensity-modulated radiotherapy, IMRT) ผลข้างเคียงที่สำคัญ ได้แก่ ผิวหนังอักเสบ, เจ็บปากเจ็บคอ, อ่อนเพลีย, น้ำลายแห้ง, รับประทานอาหารเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

2. การให้ยาเคมีบำบัด

โดยจะให้ยาเคมีบำบัดผ่านทางหลอดเลือดดำซึ่งมักจะใช้รวมกันกับการฉายรังสีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรักษา (concurrent chemoradiation) และ/หรือ ก่อน/หลังการฉายรังสี (induction, adjuvant chemotherapy) ตามข้อบ่งชี้ของ

ผู้ป่วยแต่ละราย ผลข้างเคียงขึ้นอยู่กับชนิดของยาเคมีบำบัด ผลข้างเคียงที่สำคัญที่อาจเกิดขึ้นได้คือ เจ็บปากเจ็บคอ, คลื่นไส้ อาเจียน, เบื่ออาหาร, ท้องเสีย, เม็ดเลือดขาวต่ำ, ผลข้างเคียงต่อไต เป็นต้น

3. การผ่าตัด

โดยปกติการผ่าตัดไม่ได้เป็นมาตรฐานในการรักษาโรคมะเร็งหลังโพรงจมูกเนื่องจากตำแหน่งหลังโพรงจมูกทำการผ่าตัดได้ยากและมีผลข้างเคียงที่มากเนื่องจากมีอวัยวะใกล้เคียงที่สำคัญมาก เช่น เลือดออก, การติดเชื้อ, มีปัญหาในการกลืนและพูด เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้ป่วยจำเป็นต้องสังเกตอาการแสดงดังที่กล่าวมาข้างต้น หากผู้ป่วยมีอาการสามารถขอเข้ารับการตรวจจากแพทย์ได้ เพราะมะเร็งชนิดนี้ หากตรวจพบได้เร็วจะทำให้การรักษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีโอกาสหายที่สูงขึ้น

Reference:

1. NCCN guideline for head and neck cancer
2. American cancer society
3. Hospital base cancer registry 2020 of National cancer institute department of medical services ministry of public health Thailand

